

Interview

Water is alles,
zegt scheidend
watergezant bij VN

BUITENLAND 14-15

INTERVIEW **HENK OVINK** SCHEIDEND WATERGEZANT

'De wereld moet zich meer zorgen maken over zoet water'

Alles draait om water, zegt Henk Ovink, die na acht jaar afscheid heeft genomen als watergezant van Nederland. „We begrijpen water nog zo slecht.”

Door onze redacteur **Paul Luttkhuis** Foto's **Cynthia van Elk**

Water is alles. Dat is de onontkoombare conclusie van een gesprek met Henk Ovink. Ruim acht jaar was hij de watergezant van Nederland. Een paar weken geleden nam hij afscheid. Hij is nog in New York om zijn laatste werkzaamheden af te ronden. Het is de stad waar hij van 2013 tot 2015 faam maakte als 'Henk, the water guy', adviseur bij de wederopbouw na de verwoestende orkaan Sandy. En waar Nederland afgelopen maart samen met Tadzjikistan voor de Verenigde Naties een mondiale waterconferentie organiseerde, de grootste in veertig jaar. Die conferentie was de afsluiting van Ovink's gezantschap.

Water is alles. Henk Ovink zegt het letterlijk en, in een lang videogesprek vanuit een kantoor van de New York University waar hij betrokken is bij de organisatie Rebuild by Design, in allerlei variaties: water zit aan alles vast; als je water centraal stelt, moet iedereen een plek aan tafel; water is echt magisch; ik zeg altijd, water is een 'solution space', een plek

Dit is de kracht van water: het brengt alles en iedereen bij elkaar

waar je oplossingen kunt vinden; water geeft altijd hoop.

Ovink weet ook wel dat zijn lofzang een keerzijde heeft. „We begrijpen water nog zo slecht”, legt hij uit. „Het gevolg is dat water destructiever wordt nu het klimaat verandert. Als er te veel is, kan water heel verwoestend zijn. Zoals onlangs in Libië. Een hele stad weggespoeld, duizenden mensen omgekomen. Drie jaar geleden gebeurde iets vergelijkbaars in Duitsland, België en Limburg. Niet in dezelfde omvang, maar die waterbom in onze omgeving veroorzaakte wel meer dan tweehonderd doden en heel veel schade, vooral in Duitsland.”

Hygiënische voorzieningen

Te veel water is gevaarlijk, te weinig water kan hele samenlevingen ontwrichten, vertelt Ovink. „Als er weinig water beschikbaar is, zijn het meestal vrouwen en kinderen die water moeten halen. Als scholen geen water hebben, hebben ze ook geen hygiënische voorzieningen. Voor meisjes die ongesteld zijn betekent het dat ze niet naar school kunnen. Dat is dus bijna één week per maand geen

school. Ze kunnen er niks aan doen, maar het zet ze meteen op een enorme achterstand. Die vrouwen en die meisjes zijn niet kwetsbaar. Nee, we maken ze kwetsbaar. We ondermijnen hun positie doordat we niet goed voor water zorgen.”

En dan is er nog de waterkwaliteit. „Vies water is nog steeds een van de grootste doodsoorzaken en veroorzakers van ernstige ziektes”, zegt Ovink. „Zeker onder kinderen. Baby's die vies water drinken lopen groeistoornissen op die ze nooit meer inhalen. Als water van goede

kwaliteit is, leg je de basis voor kinderen om zich te ontwikkelen. Als het slecht is, betekent dat niet een kansje minder. Voor hersenschade bestaat geen pilletje. Dan kun je het verder vergeten. Afgelopen met de groeisput.”

Water als mensenrecht

Water vormt ook de basis van de economie. Of, zoals Ovink dat zegt: „Alles staat stil zonder water, of dat nou de meubelgigant is of de voedselindustrie.” En toch gaat de wereld er verkwistend mee om.

Ovink heeft daar wel een verklaring voor: „Water is geen grondstof, maar een mensenrecht, dat is in 2010 zelfs officieel door de VN vastgelegd. En het is hartstikke ingewikkeld een mensenrecht te bepalen. Daardoor doen we ook in de economie alsof water geen prijs heeft. Ik was een keer op een forum waar een landbouwminister zei: 'water is niet meer dan een distributieprobleem. Dus we hoeven alleen maar leidingen aan te leggen'. Dat kun je wel zeggen, maar als er geen water is, heb je niets aan de beste infrastructuur van de wereld.”

Het omgekeerde is natuurlijk ook waar, zegt Ovink. Hij noemt Tadzjikistan, de partner van Nederland bij de VN-waterconferentie, als voorbeeld. „Dat land zit op de bron van tweederde van al het zoetwater in Centraal-Azië. Tadzjikistan heeft een van de grootste gletsjercomplexen van de wereld. Ik heb daar gezwoomen in een meer op 3.500 meter hoogte. Superkoud. Maar, o wat mooi. Dat water kun je gewoon drinken. Maar dat geldt niet voor het water dat in Tadzjikistan uit de kraan komt. Hun infrastructuur is niet betrouwbaar. Economie en samenleving zijn losgekoppeld van het belang van water.”

Dat geldt volgens Ovink niet alleen in Tadzjikistan. Ook elders wordt het belang van water onvoldoende onderkend. „Toen Europa door de oorlog in Oekraïne ineens geen gas meer kreeg uit Rusland, regelden we binnen een paar maanden andere energie. Kwetsbare mensen werden geholpen, niemand mocht eronder lijden, geld speelde geen rol. Die zomer was het extreem droog, ik denk al voor het vierde of vijfde jaar op rij. En wat zei Europa? Wilt u alstublieft uw zwembad niet vullen. Dan begrijp je niets van het belang van water. Zeker 25 procent van onze energievoorziening is direct afhankelijk van de beschikbaarheid van zoetwater!”

De wereld zou zich veel meer zorgen moeten maken over zoet water, vindt Ovink, misschien nog wel meer dan over zeespiegelstijging. „De zoetwatervoorziening neemt af. Doordat het grondwater wordt uitgeput en vervuuld, doordat de gletsjers en de polen smelten. Alles wordt vies en zout. En intussen groeit de vraag naar water door bevolkingsgroei en economische ontwikkeling. Daarom hebben we de Global Commission on the Economics of Water opgezet, dat deze zomer haar eindrapport presenteert.” De Wereldbank verwacht dat de vraag naar water aan het einde van dit decennium 40 procent hoger ligt dan het aanbod, nu al leeft 10 procent van de wereldbevolking in gebieden met kritieke waterschaarste.

Rode draad

Henk Ovink is geen waterbouwkundige. „Ik ben niet in Delft opgeleid”, vertelt hij. Via kunst en wiskunde kwam hij uiteindelijk uit bij een studie architectuur. „Maar water loopt als een rode draad door alles wat ik heb gedaan. Mijn allererste opdracht was, in 1990, voor een waterschap. Later was ik betrokken bij het 'Ruimte voor de rivier' programma. Pas geleidelijk ontstond het bewustzijn over het belang van water. En al ben ik nu geen watergezant meer, ik zal het thema zeker niet loslaten.”

Sterker nog, Ovink is kandidaat om voor de Verenigde Naties speciaal gezant voor water te worden. Een belangrijke conclusie van de waterconferentie dit voorjaar was dat zo'n gezant dringend nodig is om water hoger op de internationale agenda te krijgen. Al ruim voor die conferentie dienden zo'n honderdvijftig landen een officieel verzoek in bij secretaris-generaal António Guterres om een watergezant aan te stellen.

Ovink heeft officieel laten weten belangstelling te hebben voor de functie -

Henk Ovink in Brooklyn Bridge Park, New York. Ovink werkte eerder in de Hurricane Sandy Task Force aan wederopbouw van New York en een nieuwe Amerikaanse klimaataanpak.

Langs de oever van het sterk vervuilde Mambalam Kanaal in Chennai, India. In de stad Chennai werkt Water as Leverage, een initiatief van Ovink, aan klimaat- en wateractie.

Henk Ovink in gesprek met de Japanse delegatie tijdens de VN Water Conferentie 2023 in New York.

al zou hij nog liever zien dat die gaat naar „een vrouw uit de Global South”. Maar mocht die niet op korte termijn te vinden zijn, dan is hij misschien wel de beste kandidaat. „Bij de VN gaan dit soort besluiten niet zo snel. Er zullen dus wel meer Henkjes zijn. Het gaat ook niet om mij, het gaat om water. Mijn grootste zorg is dat er een half jaar na de waterconferentie nog zo weinig met de aanbevelingen is gedaan.”

Met laarzen in de rivier

Diplomatie, hoe noodzakelijk ook, is uiteindelijk voor Ovink niet het belangrijkste. Van de concrete projecten heeft hij als watergezant toch het meest genoten. Projecten waarbij hij met laarzen aan in een rivier stond, dijken inspecteerde, lokale gemeenschappen adviseerde en samen nadacht over *Water as Leverage*, water als een 'hefboom' om een gemeenschap weerbaar te maken.

Ovink vertelt over zijn werk in Peru waar in 2016 en 2017 zware overstromingen waren. „El Niño regende helemaal leeg op de Andes. Rivieren werden moordmachines. Ze traden buiten hun oevers en zaaiden ellende. Meer dan 150.000 huizen werden verwoest. Er waren veel doden. Ik weet nog dat ik met de gouverneur van de provincie Piura in een helikopter over het getroffen gebied vloog. We kwamen bij een zwakke dijk die was doorgebroken, een groot landbouwgebied stond onder water. 'Verschrikkelijk, we zullen een veel sterkere dijk moeten bouwen', vond de gouverneur. Maar die zwakke dijk was de redding van het dorpje met 750 inwoners dat vier kilometer verderop lag en gespaard bleef.”

De Water as Leverage-projecten zijn kleiner en bedoeld om problemen te voorkomen. Zoals in Chennai in India, waar een school de verantwoordelijkheid

kreeg voor zijn eigen waterbeheer. Het grondwater was er zout en vies, en dus niet te gebruiken. Gezamenlijk besloten ze iets te gaan doen wat ze vroeger altijd hadden gedaan: regenwater opvangen. Dat hielp tegen overstromingen, en het water was al relatief schoon. Verder werd ook het afvalwater niet meer zomaar geloosd, maar met bacteriën schoongemaakt en in een moeras teruggebracht. Het grondwaterpeil steeg en het water werd schoner. „Alles wordt nu gemonitord”, vertelt Ovink, die Chennai een paar weken geleden bezocht, trots. „Je kunt alles op je smartphone volgen, de hoeveelheid water en de kwaliteit. Het eigenaarschap van zo'n project ligt bij de school, bij de kinderen, de gemeenschap.”

De problemen van water worden versterkt door klimaatverandering, zegt Ovink, maar als je „aan water gaat klussen”, zoals hij dat noemt, als je water gebruikt als organiserend principe, dan kan het je helpen om klimaatverandering binnen de perken te houden.

„Neem afvalzuiveringsinstallaties. Die hebben bij elkaar een groter CO₂-voetafdruk dan de hele scheepvaartindustrie bij elkaar. En dan moet je bedenken dat de helft van de mensheid nog niet eens een toilet heeft”, zegt Ovink. „Stel je voor wat er kan gebeuren als je die installaties zou inzetten als nature-based duurzame machines, die helpen om het grondwater weer op peil te brengen, die energie leveren, die zorgen voor banen. Het kan, er is gemakkelijk een *business case* voor te maken. Je versterkt de waterbalans, zorgt voor een goede waterkwaliteit voor mens en natuur, verbetert de sanitaire voorzieningen, reduceert de uitstoot van broeikasgassen en draagt bij aan een duurzame en veilige leefomgeving. Dat is de kracht van water, het brengt alles en iedereen bij elkaar.”

Mijn grootste zorg is dat er sinds de VN-conferentie nog zo weinig is gedaan met de aanbevelingen

Als het water in de rivier stijgt, worden de paarden bij Slot Loevestein richting droger gebied gedreven. Foto Marcel van den Bergh / VK

Opinie

⌚ 4 min.

Nederland kan weer een gidsland zijn in de voedseldiplomatie, maar alleen met ook een visie op water

Voedselzekerheid

HENK OVINK EN PETRA HELLEGERS

De oproep om de Nederlandse gidsfunctie te herwinnen via voedseldiplomatie is begrijpelijk, urgent en terecht. Het betoog ([Volkskrant.nl/opinie, 21/1](https://www.volkskrant.nl/ opinie, 21/1)) mist echter nog een cruciale dimensie: water. Zonder een visie op water blijft voedseldiplomatie een illusie.

Zonder water geen landbouw, geen gezonde bodem en geen robuuste natuur, en dus geen voedselproductie. Wereldwijd bepalen waterschaarste, verdroging, verzilting en afnemende bodemkwaliteit steeds vaker waar landbouw nog mogelijk is. In veel regio's is voedselzekerheid in essentie waterzekerheid. Tegelij-

kertijd concurreert de voedselproductie om zoet water met industrie, energieproductie, huishoudens, natuur en nieuwe grootverbruikers zoals datacenters.

Tijdens het recente World Economic Forum in Davos zag je te midden van alle geopolitieke ontwikkelingen het water overal terug: in de discussies over voedselzekerheid, gezondheid, investeringen en economie, maar ook in panels over mensenrechten. Water is de verbindende factor. Iedereen en alles heeft water nodig en juist door toenemende waterschaarste en verstrengelde belangen is waterdiplomatie de manier om te verbinden, verschillen te overbruggen, en tot oplossingen te komen.

Water en voedsel gaan daarbij hand en hand. Maar waar voedsel kan worden verhandeld op mondiale markten, is transport van water duur en niet duurzaam. De mondiale watercyclus is echter uit balans, met alle gevolgen van dien. De Global Commission on the Economics of Water laat zien dat niets doen om de balans te herstellen in de komende 25 jaar kan leiden tot economische verliezen tot 8 procent van het bbp in landen van het mondiale Noorden, en van 10 tot 15 procent in de landen van het mondiale Zuiden. Water moet daarom een centrale rol spelen in beleid en praktijk, of het nu gaat over economie, handel en energie, of over gezondheid, geopolitiek en voedsel.

De Nederlandse positie is uniek. Als klein deltaland met een grote voedsel economie weet Nederland als geen ander dat een lange termijn en integrale benadering van water, natuur en voedsel essentieel is. Juist de samenwerking tussen wetenschap, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties maakt Nederland een inspirerend voorbeeld voor de wereld, in waterdiplomatie, met de watercyclus als katalysator.

We moeten de complexiteit van de relaties tussen water en andere maatschappelijke opgaven niet uit de weg gaan, maar juist omarmen als kans. Via deze onderlinge afhankelijkheden kunnen we met voldoende goed en gezond water en een stabiele watercyclus onze doelen voor voedsel, energie, gezondheid, natuur, en onze economie realiseren. Dat vraagt om gerichte investeringen in kennisontwikkeling en om rechtvaardige, duurzame, en weerbare investeringen in onze watercyclus: van ambitieus goed managen van ons water en de waterkwaliteit, tot het herstellen en onderhouden van onze biodiversiteit.

Kortom, een integrale water-voedselstrategie is cruciaal. Deze opent de weg naar innovaties, institutionele vernieuwing en nieuwe vormen van publiek-private en internationale samenwerking. Alleen dan kan Nederland zijn gidspositie versterken en volwaardig gesprekspartner en adviseur zijn in de voedseldiplomatie.

Met een nieuw kabinet in aantocht kunnen we die keuzes nu borgen, door te investeren in kennisontwikkeling, in de samenwerking tussen water, bodem, natuur, en voedsel, samen met de samenleving, de private sector, en alle overheden. Een nieuw deltaprogramma beperkt zich niet tot waterveiligheid alleen, maar combineert en integreert al die verschillende waarden.

Nederland kan bovendien opnieuw de wereld inspireren en verbinden, zoals ook in 2023, toen het succesvol de VN-waterconferentie leidde. De volgende waterconferentie van de Verenigde Naties staat gepland voor december van dit jaar in Abu Dhabi.

Onze oproep voor een integrale water-voedselstrategie is meer dan een 'call to action', of een prachtig ideaal. Nee, het is een optimistisch perspectief dat investeringen, innovaties en politieke wil mobiliseert om water centraal te zetten. En dat optimisme hebben we hard nodig in deze complexe en onzekere wereld.

Henk Ovink is als senior fellow verbonden aan Universiteit Wageningen. Daarnaast is hij directeur van de Global Commission of the Economics of Water en voormalig Nederlands watergezant.

Petra Hellegers is hoogleraar en leerstoelhouder van de Water Resources Management Group aan Universiteit Wageningen en tevens wetenschappelijk directeur van de onderzoeksschool WIMEK.

De waarden van water voor de wereld centraal zetten

Volop kansen voor de watercyclus, ook in Nederland

“Water is leven”, zei voormalig VN-secretaris-generaal Ban Ki-moon altijd. Toegang tot water is een mensenrecht. Het is een onmisbare bron voor de economie – voor voedsel, energie en industrie. Stress over water neemt wereldwijd toe. Dat wordt veroorzaakt door overvraag, wanbeheer en de gevolgen van de drievoudige crisis klimaatverandering-biodiversiteitsverlies-vervuiling. Volgens de Verenigde Naties (VN) zal bijna de helft van de wereldbevolking tegen 2030 last hebben van acute waterstress, als we nu niet handelen. Met deze mondiale problematiek heeft Henk Ovink zich als eerste wereldwijde water-ambassadeur bijna negen jaar lang beziggehouden en nog steeds werkt hij onvermoeibaar voor een waterzekere wereld voor iedereen.

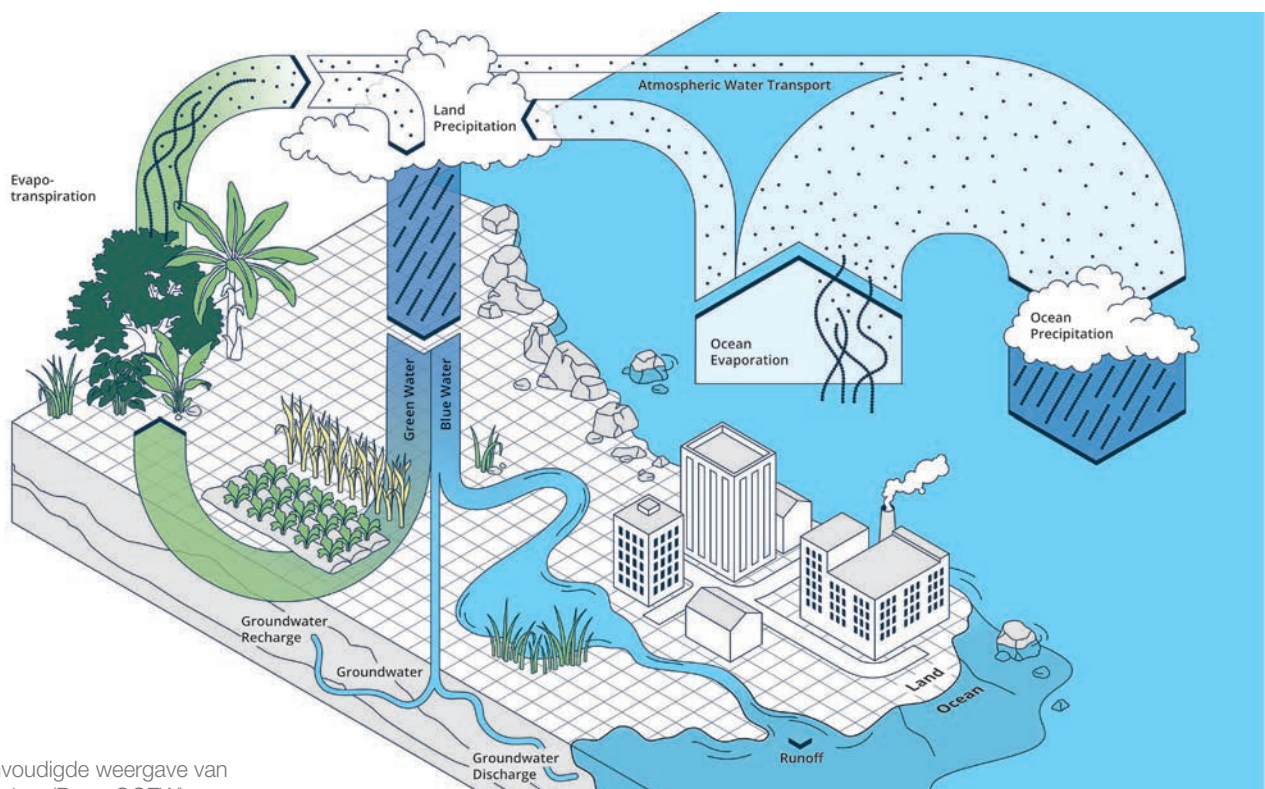
De waarden van water vinden we overal in onze samenleving terug. Water dient velerlei doeleinden en onze omgang met water heeft veel invloed op allerlei processen:

1. Voedselzekerheid:
Klimaatverandering, landgebruik en overmatig gebruik van water kunnen de beschikbaarheid en prijs van voedsel beïnvloeden.
2. Energiezekerheid:
Voor hernieuwbare energiebronnen is minder water nodig dan voor fossiele brandstoffen.
3. Gezondheid:
Schoon, veilig en betaalbaar water is onmisbaar voor de gezondheid van mensen.
4. Vrede:
Grensoverschrijdende watersamenwerking kan een katalysator zijn voor vrede, in plaats van conflict.
5. Natuur:
Bloeiende, gezonde ecosystemen vereisen schoon water en kunnen helpen de effecten van klimaatverandering te beperken.

Het gaat mondiaal niet goed met het water: 40% van de wereldbevolking wordt getroffen door waterschaarste, 80% van het afvalwater wordt wereldwijd onbehandeld in het milieu geloosd en 90% van de milieurampen zijn watergerelateerd.

Is het te laat?

Een studie van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), 'The Geography of Future Water Challenges – Bending the trend', toont aan dat er een grote urgentie is om het wereldwijde water- en klimaatadaptatieprobleem aan te pakken. Dit vereist radicale veranderingen in het denken over de waarde van water en in beleidsontwikkeling wereldwijd, niet alleen binnen de watersector zelf, maar ook in aangrenzende sectoren zoals landbouw, industrie, energie, stedelijke ontwikkeling, infrastructuur en ruimtelijke ordening, en natuur. Met een centrale rol voor water onderzocht de studie routes om water- en klimaatrisico's te verminderen in vier typen 'hotspotlandschappen': rivierbekkens, delta's en kusten, droge gebieden, en steden. Er kan veel worden bereikt in het verminderen van het watergebruik door huishoudens, industrieën en landbouw, het verlagen van het risico op overstromingen door rivieren en de zee, en het verminderen van watervervuiling en ecologische achteruitgang. Bodemdaling kan in deltagebieden worden tegengegaan, de voedselproductie in droge gebieden kan worden verdubbeld met de helft van het waterverbruik, en het risico op lokale en grensoverschrijdende conflicten kan sterk worden verminderd. Het rapport van de Global Commission on the Economics of Water (GCEW) laat zien dat voor een duurzame, weerbare en inclusieve toekomst van en voor de wereld, een stabiele watercyclus cruciaal is.

Een vereenvoudigde weergave van de watercyclus. (Bron: GCEW)

‘Water is leven’ volgens voormalig VN-secretaris-generaal Ban Ki-moon

Watergezant

Het hele leven van Henk Ovink staat in het teken van water. “De hele watercyclus, het water in onze rivieren, beekjes en oceanen, en het water in de grond en het water dat verdampt. Ook het ‘groene’ water dat in onze natuur zit, in onze bodem, planten en ecosystemen, en dat transpireert en goed is voor meer dan de helft van alle regens op land. Die hele watercyclus is de basis voor alles wat we doen, een gezonde natuur, de regulering van het klimaat, en die duurzame, gelijke en weerbare toekomst waar we van dromen. Dat hebben we met de GCEW niet alleen wetenschappelijk aangetoond, maar ook op de wereldagenda gezet: we moeten de watercyclus waarderen en besturen als een ‘global common good’. Het fascinerende om aan water te werken is de werkelijk onvoorstelbare kracht die water heeft om te verbinden en waarde toe te voegen voor alles en iedereen. Als wij goed zorgen voor onze leefomgeving en voor het water in die leefomgeving, dan zorgen die leefomgeving en het water ook weer goed voor ons. Het is fundamenteel voor ons voedsel, onze energie, onze economie, en kansen en gelijkheid, en de basis voor inspirerende samenwerking, zowel institutioneel als informeel. Het brengt mensen en partijen bij elkaar. Water zit aan alles vast, en daarmee zit het ook aan iedereen vast. Dat relationele van water, dat het altijd met mensen, hun verlangens, belangen en instituties, te maken heeft, dat inspireert mij enorm.”

Hoe word je watergezant?

Het begon in 2014 bij de ministers Melanie Schultz van Haegen en Liliane Ploumen in het kabinet VVD-PvdA (Rutte II, 2012-2017). Ovink: “Water was waar hun passie en portefeuilles overlapt: voor vrouwen, kinderen, gelijke rechten, duurzame business, gelijke ontwikkeling, klimaataanpak en een gezonde economie. Zij hadden beiden een heel inclusieve blik en zagen een enorme overlap in kansen en verantwoordelijkheden. Het was ook het jaar voorafgaand aan de vijf grote VN-akkoorden: het Parijsakkoord, de Sustainable Development Goals, het Sendai Framework for Disaster Risk Reduction, een Addis Ababa Finance for Development akkoord en de New Urban Agenda (Quito). Het jaar waarin die multilaterale afspraken hernieuwd werden. En water kwam daar niet in voor, terwijl water een rol speelt in al die multilaterale afspraken en de opgaven die daaraan vastzitten. Water is echter niet goed geborgd bij de VN: er is geen verdrag, geen organisatie, en geen ‘dedicated’ proces van bijeenkomsten. Organisaties die te maken hebben met water, hebben geen mandaat om afspraken te maken. De ambitie van beide ministers leidde tot het initiatief voor een watergezant. Maar 2015 werd ik benoemd en op 1 augustus 2023 ben ik opgevolgd door Meike van Ginneken; kortom, waterdiplomatie is continu en goed geborgd in Nederland.”

Impact van de orkaan Sandy in New Jersey (VS), oktober 2012. (Bron: New Jersey Governor's Office / Tim Larsen)

Waterveiligheid voor New Orleans (VS) na orkaan Katrina (augustus 2005).
(Bron: Marc Walraven)

Zorgen over watergezondheidsprobleem

Ovink: “Water zit in onze genen, maar toch maak ik me er veel zorgen over. We vervuilen ons water op een onverantwoorde manier en we veronachtzamen de verstoring van de watercyclus. Water is heerlijk complex, het is een levensader voor onze natuur, het verdampt niet alleen, het transpireert ook. De natuur en biodiversiteit reguleren en zorgen zo voor een belangrijk deel van die watercyclus. En juist dat deel staat in grote delen van Europa, inclusief in Nederland, niet op de agenda. We vinden biodiversiteit en natuur vaak maar lastig voor onze economie en voor de (land-)bouw. Terwijl het eigenlijk precies andersom is. Die biodiversiteit en natuur zijn de garantie voor onze economische ontwikkeling, onze concurrentiekracht en onze voedselzekerheid, juist met dank aan gezond water en dus aan integraal en excellent watermanagement in samenhang met de zorg voor bodem en natuur. We kunnen door dat inzicht in die complexiteit, door de watercyclus ook als systeem te waarderen en door integraal en inclusief samen te werken, die watercyclus ook benutten als katalysator voor de integrale ambities. Het lijkt natuurlijk op ons poldermodel. Een model waar we trots op zijn, maar dat we ook lastig vinden omdat onze eigen kortetermijnbelangen te vaak botsen met langetermijnduurzaamheid en -weerbaarheid, en met de noodzakelijke ambities voor gelijkheid en gezondheid. En complexiteit – de samenhang tussen alles en iedereen – is van onze kracht waar we waarde mee ontwikkelden, tot een lastpost verklaard. Dat is heel jammer en eigenlijk ook gewoon heel dom. Want juist die samenhang, samenwerking en samenspraak leiden tot een integrale benadering die keihard nodig is voor een duurzame en weerbare maar ook inclusieve en gelijkwaardige toekomst voor alles en iedereen.”

Mondiale aanpak

De mondiale wateraanpak, ontwikkeld vanuit Nederland, steunde op drie pijlers, schetst Ovink. “De eerste pijler draaide om het vergroten van het begrip en de waardering van water. Naast onderzoek om tot een solide basis te komen, hebben we ook een ‘high-level panel on water’ geïnitieerd met VN-secretaris-generaal Ban Ki-moon, Wereldbank-president Jim Yong Kim en elf presidenten en premiers, inclusief onze eigen toenmalige premier, Mark Rutte. We hebben in twee jaar een visie op water ontwikkeld voor die multilaterale aanpak. En vanuit dat high-level panel is uiteindelijk de VN-Waterconferentie in 2023 georganiseerd. Met de ambitie om de complexiteit van water en de watercyclus beter te begrijpen, hebben we het onderzoeksprogramma ‘The Geography of Future Water Challenges’ opgezet. En in aanloop naar de VN-Waterconferentie in 2023 lanceerden we de GCEW (Global Commission on the Economics of Water).

De tweede pijler draaide om hulp bij rampspoed. Nederland heeft met haar partners heel veel kennis en kunde te bieden voor de aanpak van de wereldwijde wateropgaven. En we hebben het vermogen om die kennis en kunde te organiseren en in te zetten, juist ook als het misgaat, bij rampen als overstromingen, conflicten en droogte. Die totaalcapaciteit is zowel diplomatie, inhoudelijk, institutioneel, en technisch, uitvoerend. En die zit bij mensen, individuen en coalities, en bij onze instituties.

De derde pijler draaide om innovatie. Want als je naast begrip en waardering voor water in een context waar dingen echt fout gaan ook naar de toekomst kunt kijken, dan heb je iets om je aan

Early-warning-system station
midden in zee bij Bangladesh.

vast te houden. Eén groot programma is ‘Water as Leverage’, water als hefboom. Een programma om anders te werken aan weerbaarheid, duurzame ontwikkeling en klimaatverandering. Vanuit een integraal, maar ook echt inclusief toekomstproces, waarbij de gemeenschappen die ervaren en weten wat het is om 24/7 in de frontlinie te moeten leven, centraal staan voor een coalitie van lokale tot wereldspelers. Samen werken we aan een aanpak en aan oplossingen die nu worden geïmplementeerd. De lessen daarvan hebben geleid tot een heel curriculum dat over de hele wereld die inclusieve en integrale aanpak kan inspireren.”

Wat is er bereikt?

Multilateraal staat water op de agenda; voor het eerst in 46 jaar was er in 2023 weer een VN-Waterconferentie. “We hebben als wereld unaniem een resolutie aangenomen die ervoor zorgt dat we die conferentie uit 2023 opvolgen en nog twee keer bij elkaar komen voor het eind van de Sustainable Development Goals, in 2026 in de UAE en in 2028 in Tajikistan. Ook moest de VN zelf een systeemaanpak opstellen, waardoor op een integrale manier aan die wateraanpak gewerkt kan worden.”

Toekomstdenken

De VN ondergaat momenteel een enorme transitie en werkt hard

aan haar effectiviteit en efficiëntie (UN80), om snel, slim en met de juiste capaciteit en het juiste mandaat te kunnen optreden. Die transitie is nodig, aldus Ovink. “De VN is meer dan ooit relevant, alleen wordt haar bestaan ondermijnd door de krachten en machten die het minste baat hebben bij stabiliteit, zekerheid voor alles en iedereen, en gelijkheid wereldwijd. De duurzaamheidsdoelen lopen tot 2030. Dus nu wordt er keihard gewerkt aan en onderhandeld over de agenda van ná 2030. De vraag is of het ons als wereld gaat lukken om de wateragenda multilateraal zowel institutioneel als in beleid geborgd te krijgen, op een manier die past bij het transversale karakter van water. Hoe borgen we dat collectieve belang, zonder het te versnipperen, en hoe borgen we die waarde van water voor alles en iedereen, bij iedereen, zowel individueel en in coalities, als institutioneel? Het bewustzijn en de bereidheid zijn duidelijk gegroeid de afgelopen jaren. Met de aanloop naar de huidige sequentie van VN-Waterconferenties, en de ambitie om water en de watercyclus sterk te verankeren, is er ook echt momentum.”

De Wereldbank lanceerde op de Spring Meetings in Washington DC haar baanbrekende watermissie, direct geïnspireerd door het werk van de GCEW: Water Forward. Ovink: “De Wereldbank draait ook haar perspectief naar meer impact, met water als de

‘Water en de watercyclus zijn een hefboom voor duurzame ontwikkeling, systeemtransities en een sterke economie’

'Het poldermodel zijn we lastig aan het vinden en dat is jammer en heel dom'

grote hefboom voor de duurzame ontwikkeling en voor het doel van meer dan één miljard mensen 'waterzeker' in 2030. Niet alleen, maar in een grote coalitie van multilaterale en internationale organisaties."

Ook de Europese Unie timmert aan de weg en heeft haar ambitie vastgelegd in de Water Resilience Strategy. Een echt integrale visie op water en de watercyclus, aldus Ovink. "Voorbij de traditionele wateraanpak, met opnieuw water en de watercyclus als een hefboom voor duurzame ontwikkeling, systeemtransities en een sterke economie. In lijn met het rapport van de GCEW – we werkten nauw samen – en voortbouwend op de Draghi-aanbevelingen."

Nederland zou een voortrekkersrol kunnen gaan vervullen in de uitvoering, stelt Ovink. "Een 'coalition of the willing' opzetten (en leiden!) in Europa en de wereld, met landen en – in de goede Nederlandse traditie – ook met steden, regio's, bedrijven, ngo's en kennispartners. En dan samen, integraal en inclusief, werken aan de weerbaarheid, duurzaamheid en kwaliteit van water en de hele watercyclus. Langs onze kusten voor klimaatweerbaarheid en met 'nature-based solutions' op Europese schaal. Het opschalen van ons eigen 'Ruimte voor de Rivier'-programma naar Europa, ook grensoverschrijdend. Waterkwaliteit inzetten als asset en hefboom

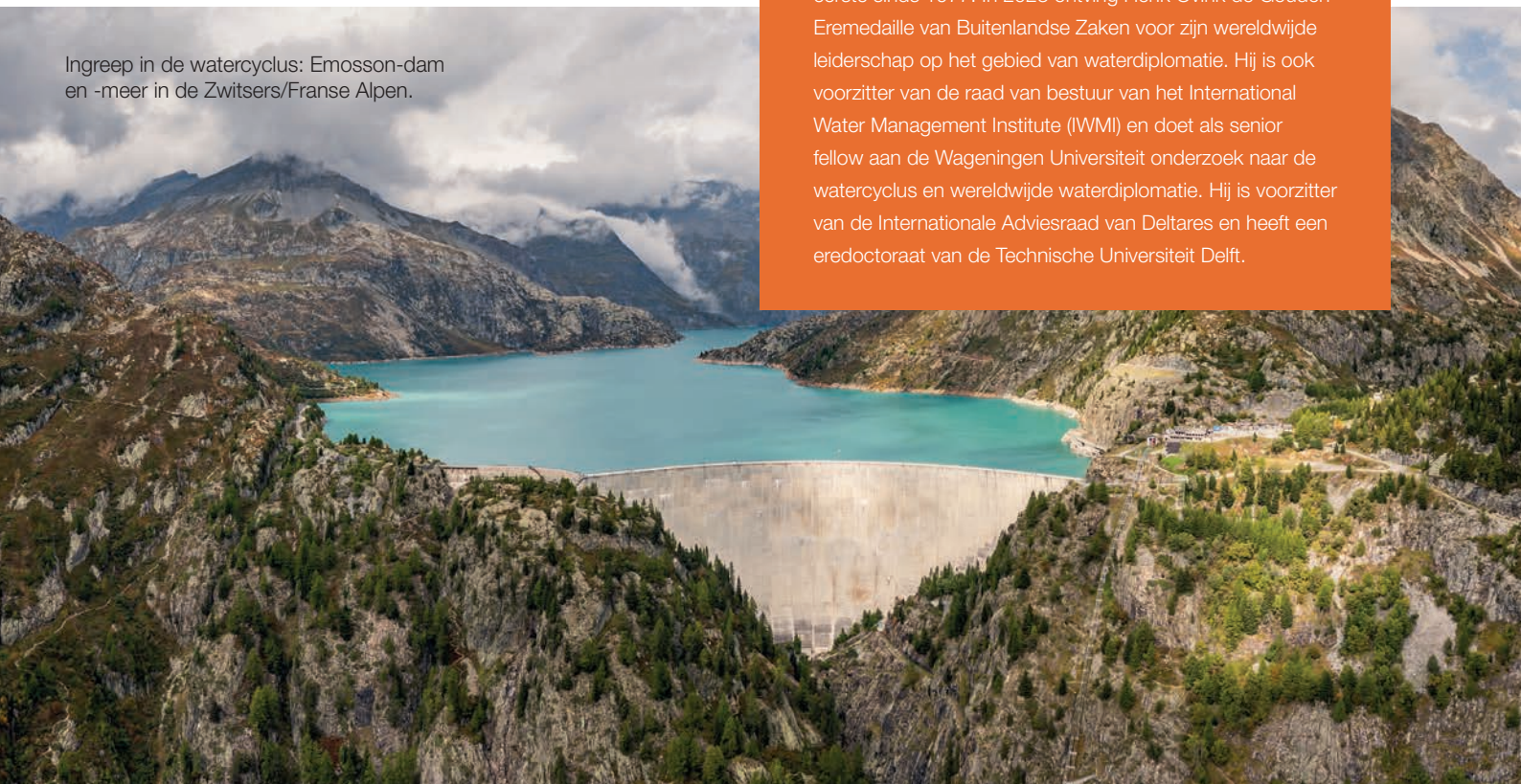
voor gezondheid, voedselzekerheid, natuur en klimaatactie, en als businesscase voor innovatie en investeringen in woningbouw, verstedelijking en nieuwe economie. Het opschalen van de grensoverschrijdende samenwerking voor Disaster Response en Preparedness, zoals we in het JCAR ATRACE programma in de Benelux met Duitsland doen. De inzet op sponslandschappen verkennen, realiseren en opschalen, door zelf in te zetten op de Sponge Facility waar de EU Water Resilience Strategy om vraagt. Voortbouwend op ons eigen rapport van de GCEW doorpakken op Europese schaal naar een programma over 'Watercyclus Onderzoek, Diplomatie, en Design'."

Conclusie van Ovink: "Kansen en inspiratie genoeg, aan de slag!"

Profiel: Henk Ovink

Henk Ovink (58) is executive director van de Global Commission on the Economics of Water (GCEW). Hij was de eerste wereldwijde waterambassadeur, benoemd in 2015 door het Nederlandse kabinet als 'special envoy for international water affairs'. Als ambassadeur bij de VN voor water leidde hij de tweede VN-Waterconferentie in 2023, de eerste sinds 1977. In 2023 ontving Henk Ovink de Gouden Eremedaille van Buitenlandse Zaken voor zijn wereldwijde leiderschap op het gebied van waterdiplomatie. Hij is ook voorzitter van de raad van bestuur van het International Water Management Institute (IWMI) en doet als senior fellow aan de Wageningen Universiteit onderzoek naar de watercyclus en wereldwijde waterdiplomatie. Hij is voorzitter van de Internationale Adviesraad van Deltares en heeft een eredoctoraat van de Technische Universiteit Delft.

Ingreep in de watercyclus: Emossion-dam en -meer in de Zwitsers/Franse Alpen.

LinkedIn Post, dd May 30, 2026

IF THERE IS ONE THING RESONATING FROM THE 4TH [#DUSHANBE](#) [#WATER](#) ACTION DECADE CONFERENCE IT IS THAT THE WATER COMMUNITY IS NOT READY FOR THE [#MULTILATERAL](#) PROCESS. NOT YET, AT LEAST. BUT WE CAN BE!

2026 can be a catalytic year:

- started with the [#Dakar](#) High Level preparatory meeting for the [#2026UNWaterConference](#). The co-hosts and 12 co-chairs presented their collective commitment.
- follow up events were numerous, online, in person and beyond.
- The 4th Dushanbe Water Action Decade Conference, a milestone!

But except for the many calls for implementation and action no good clue on why this year is so important for multilateralism. And no plan!

Next are [#HLPF](#), three RIO-COPS [UN Convention to Combat Desertification](#) [UN Biodiversity COP31 Türkiye](#) before the UN Water Conference in Abu Dhabi in December.

But do we prepare for what comes next? Because conferences alone don't change the world. If we don't anchor preparatory work and outcomes into consistent and continuous binding arrangements, commitments can't be held accountable, transparent and tractable. And for water no such thing at the [United Nations](#). No agreement, no agreed upon regular process, and no institution to safeguard that water voice in the multilateral system.

#2027 will be the critical year. With the [SDG Summit 2027](#) and [UN80 Initiative](#) reform. We can anchor water and the global water and [#watercycle](#) agenda in the multilateral system. Water's [#transversal](#) capacity and the watercycle's fundamental values for all the [#SDGs](#), for achieving all our hopes, ambitions, and needs. Driving [#equitable](#) and [#resilient](#) [#sustainable](#) [#development](#). If we start now!

So let's get ready for **#2027!** As the milestone for water. And secure our outcomes in Dushanbe again, at the UN 2028 Water Conference. With:

- **a unifying water agenda - a Global Water Framework**
- **an agreed upon sequential process - every 3 years together, with a meaningful inclusive process of collaboration and participation**
- **institutional capacity with mandate - strengthen [United Nations Water](#) with the leadership it deserves and the mandate needed.**

The preparations and outcomes of the 2026 UN Water Conference can set this up. That only works if we all work together: the co-hosts and co-chairs of 2023, 2026, and 2028 as a collective family with the world. And supported with a parallel but connected track for 2027 towards impactful outcomes of the SDG Summit and a binding [#UN2027WaterConference](#) in Dushanbe!

